

Sygn. akt I C 836/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

10 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I. Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Rafał Cieszyński

Protokolant Ewelina Kiałka

po rozpoznaniu na rozprawie 27 listopada 2014 roku we Wrocławiu

sprawy z powództwa B. K.

przeciwko (...) Spółce z o.o. z siedzibą w S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. oddala powództwo;

II. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów procesu;

III. obciąża Skarb Państwa brakującą opłatą od pozwu, od obowiązku uiszczenia której powód został zwolniony.

Sygn. akt I C 836/14

UZASADNIENIE

Pozwem z 17 stycznia 2014 skierowanym do Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu przeciwko (...) Spółce z o.o. z siedzibą w S. powód B. K. domagał się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego jakim jest nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu XI Wydział Cywilny 02 lipca 2002 w sprawie o sygn. akt XI Nc 237/02 zaopatrzony w klauzulę wykonalności 15 października 2007.

Uzasadniając zarzucił, że weksel – jak sądzić należy – stanowiący podstawę wydanego nakazu, nie został poręczony przez powoda, zaś podpis znajdujący się na odwrocie weksla nie jest podpisem powoda, będąc podpisem sfalszowanym, co potwierdza opinia biegłego sporządzona do sprawy 1 Ds. 3361/08. Powód twierdził również, że nigdy nie odebrał przedmiotowego nakazu (wraz z odpisem pozwu i odpisem załączników, w tym samym wekslem), stąd nie mógł wnieść przeciwko temu nakazowi zarzutów, a także przeciwstawić się nadaniu klauzuli nakazowi zapłaty. O istnieniu nakazu powód powziął wiadomość z komorniczego zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, datowanego na 29 listopada 2007, co skutkowało złożonym 02 lipca 2008 zawiadomieniem o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, polegającym na sfalszowaniu jego podpisu na wekslu. W ocenie powoda, w sposób bezsporny – dokumentami urzędowymi – udowodnił on zasadność swojego powództwa, bowiem nakaz zapłaty uzyskany został na podstawie sfalszowanego (co najmniej odnośnie podpisu powoda) weksla, co zdeterminowało wszczęcie przeciwko powodowi nieuzasadnionej egzekucji. Biorąc pod uwagę fakt, że weksel stanowiący podstawę wydania klauzuli wykonalności zawierał sfalszowany podpis powoda jako poręczyciela wekslowego, uzasadnione jest twierdzenie, że powód zaprzecza zdarzeniom na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, tym samym uzasadnione jest powództwo.

Postanowieniem z 17 kwietnia 2014 Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu sprawdził i ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę 181.927,40 zł oraz stwierdził swą niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu.

Postanowieniem z 10 października 2014 Sąd Okręgowy we Wrocławiu zwolnił powoda od kosztów brakującej opłaty sądowej w wysokości 5.585 zł w całości, oddalając wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Powołując się na treść przepisu art. 840 k.p.c. oraz przywołując szeroko poglądy doktryny i judykatury, zarzucił, że nie została spełniona żadna z przesłanek powołanego przepisu, w szczególności, za niedopuszczalne uznać należy ponowną merytoryczną ocenę prawomocnie osądzonej sprawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny istotny dla rozstrzygnięcia sprawy:

Nakazem zapłaty w sprawie XI Nc 237/02 z 02 lipca 2002 Sąd Okręgowy we Wrocławiu w Wydziale XI Cywilnym na skutek pozwu (...) we W. nakazał pozwanym H. F., A. B., B. K., J. M. i R. M., aby zapłacili solidarnie powodowi 70.235,97 zł wraz z ustawowym odsetkami od 28 maja 2002 oraz kwotą 7.218,60 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotą 6.000 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu, albo wnieśli w tymże terminie zarzuty.

Odpis nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu, odpisami załączników i stosownym pouczeniem skutecznie doręczony został B. K. 15 lipca 2012. Przesyłkę osobiście odebrała żona A. B..

23 lipca 2012 B. K. wniósł zarzuty od nakazu zapłaty z 02 lipca 2002 w sprawie sygn. akt XI Nc 237/02, wnosząc między innymi o powołanie grafologa celem sprawdzenia wiarygodności podpisu.

Postanowieniem z 12 marca 2003 Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie sygn. akt XI Nc 237/02, zwolnił pozwanego B. K. od kosztów sądowych w sprawie w całości, odmawiając przyznania adwokata z urzędu.

Postanowieniem z 29 lipca 2004 Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie sygn. akt XI C 380/03 dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu badania pisma dla ustalenia okoliczności objętej wnioskiem dowodowym pozwanego ad. 3 (B. K.).

Wyrokiem z 28 kwietnia 2005 Sąd Okręgowy we Wrocławiu utrzymał w mocy nakaz zapłaty z 02 lipca 2002 wydany w sprawie XI Nc 237/02 w stosunku do pozwanych A. B., B. K. i J. M.

(dowód: nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym k. 23 akt sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu XI C 443/05,

zwrotne potwierdzenie odbioru k. 28 akt sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu XI C 443/05,

zarzuty k. 48 akt sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu XI C 443/05,

postanowienie z 12 marca 2003 k. 75 akt sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu XI C 443/05,

protokół rozprawy z 29 lipca 2004 k. 208 akt sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu XI C 443/05,

wyrok z 28 kwietnia 2005 k. 266 akt sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu XI C 443/05)

Postanowieniem z 27 września 2007 Sąd Okręgowy we Wrocławiu w Wydziale I Cywilnym w sprawie o sygn. akt I Co 334/07 nadał klauzulę wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 02 lipca 2002 w sprawie sygn. akt XI Nc 237/02 na rzecz (...) Spółki z o.o. w S., na którą przeszło uprawnienie wierzyciela (...) we W..

(dowód: postanowienie z 27 września 2007 k. 10 akt sprawy Sądu Okręgowego we Wrocławiu I Co 334/07)

Wnioskiem egzekucyjnym z 22 listopada 2007 skierowanym do Komornika Sądowego Rewiru X przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu, wierzyciel (...) Spółka z o.o. z siedzibą w S., załączając tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział XI Cywilnym z 02 lipca 2002 w sprawie XI Nc 237/02 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, a także wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu Wydział XI Cywilny z 28 kwietnia 2005 sygn. akt XI C 380/03 oraz postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu Wydział I Cywilny z 27 września 2007 sygn. akt I Co 334/07, wniósł o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikom solidarnym H. F., A. B., B. K., J. M. i R. M..

(dowód: akta egzekucyjne Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Śródmieścia E. K. Kancelaria Komornicza we W. sygn. akt Km 284/13)

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Jak stanowi norma art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli: 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście; 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie; 3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Jak wynikało z twierdzeń pozwu, powód upatrywał zasadności swojego roszczenia w okolicznościach związanych z nadaniem klauzuli wykonalności, twierdząc, że podstawę jej wydania stanowił sfałszowany weksel.

Okoliczności sprawy pozostawały w istocie bezsporne, a sprowadzały się do wydania przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z 02 lipca 2002, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z przejściem uprawnień na rzecz wierzyciela (...) Spółki z o.o. z siedzibą w S. postanowieniem z 27 września 2007. Bezspornym było również wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie tego tytułu wykonawczego oraz jego prowadzenie – do czasu zamknięcia rozprawy – wobec pozwanego jako dłużnika solidarnego. Nieprawdziwe przy tym okazały się twierdzenia powoda o braku wiedzy, co do wydania spornego nakazu, skoro, powód złożył w toku postępowania XI Nc 237/02 zarzuty od tego nakazu, powołując się między innymi na twierdzenia związane ze sfałszowaniem jego podpisu na wekslu stanowiącym podstawę wydania nakazu.

W tych okolicznościach zauważyć należy, że zgodnie z przywołanym art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. dłużnik może wytoczyć powództwo w celu pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, przez co w doktrynie rozumie się zaprzeczenie przez dłużnika obowiązkowi spełnienia na rzecz wierzyciela świadczenia objętego tytułem egzekucyjnym.

Zdarzeniem, na którym oparto klauzulę wykonalności, jest tytuł egzekucyjny. W piśmiennictwie od dawna zwraca się uwagę, że należy odróżniać sytuacje, gdy tytuł egzekucyjny korzysta z powagi rzeczy osądzonej (orzeczenie sądu oraz orzeczenia zrównane z nim pod względem skutków, np. wyrok sądu polubownego – por. uwagi do art. 776 i n.) oraz gdy tytuł ten takiej cechy nie posiada. Brzmienie art. 840 § 1 pkt 1 ustalone od 05 lutego 2005 sankcjonuje utrwalone poglądy doktryny i orzecznictwa. Powództwo opozycyjne oparte na omawianej podstawie, jest dopuszczalne, o ile nie występują przeszkody w postaci niedopuszczalności drogi sądowej, powagi rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu. Dłużnik nie może w drodze tego powództwa zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia

sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny (vide między innymi wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 1972, sygn. akt II PR 372/72, OSP z 1973, z. 11, poz. 222), ale może przeczyć treści innych tytułów egzekucyjnych, których nie chroni prawomocność materialna (res iudicata) czy zawisłość sporu (lis pendens), między innymi ugody sądowej, ugody zawartej przed sądem polubownym, aktu notarialnego, bankowego tytułu egzekucyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 listopada 2003, sygn. akt III CZP 78/03, Prok. i Pr.-wkł. z 2004, nr 6, poz. 36).

Jakkolwiek twierdzenia powoda, związane ze sfalszowaniem jego podpisu na wekslu, w świetle załączonej do pozwu opinii biegłego grafologa, nie budzą wątpliwości, to stwierdzić należy, że okoliczności te nie mieszczą się w ustawowym katalogu przesłanek, uzasadniających pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Podnosząc powyższą kwestię, powód nie zaprzecza bowiem zdarzeniom, na których oparto klauzulę wykonalności, lecz w istocie kwestionuje zasadność wydania nakazu zapłaty, utrzymanego w mocy późniejszym wyrokiem i stwierdzonego w nim obowiązku świadczenia na rzecz pozwanego. Tymczasem konstrukcja omówionego wyżej przepisu art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. wyklucza taką możliwość w odniesieniu do tytułów egzekucyjnych pochodzących od Sądu. Przepis ten stanowi wprost, że kwestionować istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym można tylko w odniesieniu do tytułów nie pochodzących od sądu.

Podkreślić raz jeszcze należy, że wszystko, co dotyczy okoliczności zaistniałych wcześniej, przed wydaniem nakazu zapłaty oraz wyroku utrzymującego w mocy powyższy nakaz – a na takie właśnie okoliczności powołuje się powód – nie może stanowić podstawy powództwa opozycyjnego. Nie chodzi przy tym o zdarzenia, o których powód dowiedział się po powstaniu tytułu egzekucyjnego, ale które zaistniały wcześniej. Te ostatnie mogą być ewentualnie podniesione w ramach zwykłych środków zaskarżenia ewentualnie skardze o wznowienie postępowania.

Z przedstawionych względów Sąd w punkcie I. sentencji oddalił powództwo, jako nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej sprawę tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten jest wyjątkiem od zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej sprawę i znajduje zastosowanie w sytuacjach wyjątkowych gdy na przykład sprawa ma charakter wątpliwy i dyskusyjny, dochodzone roszczenie wynika z niejasno sformułowanych przepisów prawa bądź gdy strona przegrywająca sprawę znajduje się w ciężkiej sytuacji materialnej, a wytaczając powództwo była subiektywnie przekonana o słuszności swoich roszczeń. Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd stanął na stanowisku, że sytuacja powoda wymagała zastosowania wobec niego normy art. 102 k.p.c. Wskazać bowiem trzeba, że niewątpliwym pozostaje, iż powód wytaczając niniejszy proces był przekonany o zasadności swoich roszczeń opartych na opinii biegłego W. B., z której wynikało, że czytelny podpis „B. K.” w pozycji „Poręczam” widniejący na rewersie urzędowego blankietu wekslowego nie został nakreślony przez B. K., którego wzory grafizmu przedstawiono do badań jako materiał porównawczy. Jakkolwiek okoliczność ta była irrelevantna dla rozstrzygnięcia sprawy, jednak nie mogła pozostawać obojętna, z punktu widzenia rozstrzygnięcia o kosztach. Dodatkowo za takim orzeczeniem przemawiała trudna sytuacja finansowa powoda, która stała się przyczyną zwolnienia od brakującej części opłaty sądowej od pozwu. Stąd też zgodnym z normą art. 102 k.p.c. było odstąpienie obciążania od powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów procesu.

Dodatkowo w punkcie III. sentencji wyroku Sąd, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 roku Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zw. z art. 102 k.p.c., obciążył Skarb Państwa brakującą opłatą od pozwu, od obowiązku uiszczenia której powód został zwolniony.